

საქართველოს კანონი

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლების შესახებ

მუხლი 1. კანონის მიზანი

ამ კანონის მიზანია ფასიანი ბუნებათსარგებლობის პრინციპის დამკვიდრებით გარემოს პოტენციური შესაძლებლობებისა და მდგრადი განვითარების პრინციპებზე დაფუძნებული სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ბუნებრივი რესურსებით რაციონალური სარგებლობის უზრუნველყოფა, საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში მოსაკრებლების ჩარიცხვით ბუნებრივი რესურსების კვლავწარმოებისა და დაცვის ფინანსური უზრუნველყოფის ხელშეწყობა.

მუხლი 2. კანონში გამოყენებულ ტერმინთა განმარტება

ამ კანონში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა – გარემოდან სასარგებლო წიაღისეულის, ტყის ფონდის ზეზეული ხეების მერქნული რესურსების, მცენარეული არამერქნული რესურსების (მათ შორის სოჭის გირჩების), ზედაპირული წყლის რესურსებისა და ცხოველთა სამყაროს რესურსების ამოღება;
- ბ) ტყის ფონდის ზეზეული ხეები – ტყის არეალში მყოფი მზარდი (ზეზემდგომი) ხეები;
- გ) პირი – საქართველოს საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად.

მუხლი 3. მოსაკრებლის გადამხდელი

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის მოსაკრებლის გადამხდელია:

- ა) პირი, რომლის საქმიანობა ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ექვემდებარება ლიცენზირებას (გარდა ტყის ფონდის ზეზეული ხეების მერქნული რესურსებისა);
- ბ) პირი, რომელიც ახორციელებს ტყის ფონდის ზეზეული ხეების მერქნული რესურსების გარემოდან ამოღებას.

მუხლი 4. მოსაკრებლის ობიექტი

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის მოსაკრებლის ობიექტია საქართველოს ტერიტორიაზე (ტერიტორიული წყლების, საჰაერო სივრცის, კონტინენტური შელფისა და განსაკუთრებული ეკონომიკური ზონის ჩათვლით) გარემოდან ამოღებული ბუნებრივი რესურსების მოცულობა (რაოდენობა), კერძოდ:

- ა) სასარგებლო წიაღისეულის მოცულობა (რაოდენობა);
- ბ) ტყის ფონდის ზეზეული ხეების მერქნული რესურსების მოცულობა (რაოდენობა);
- გ) მცენარეთა არამერქნული რესურსების (მათ შორის სოჭის გირჩების) მოცულობა (რაოდენობა);
- დ) წყლის რესურსების მოცულობა (რაოდენობა);
- ე) ცხოველთა სამყაროს რესურსების (გარდა გადამფრენი ფრინველებისა) მოცულობა (რაოდენობა);
- ვ) გადამფრენი ფრინველების რაოდენობა.

მუხლი 5. მოსაკრებლის განაკვეთი

1. წიაღით სარგებლობისათვის მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება:

- ა) მოპოვებული სასარგებლო წიაღისეულის ძირითადი სახეობებისა და მოცულობის (რაოდენობის) მიხედვით, ქვემოთ მოყვანილი ცხრილის შესაბამისად:

სასარგებლო წიაღისეულის სახეობანი	ზომის ერთეული	მოსაკრებლის ოდენობა ლარებში
საწვავი და ენერგორესურსები : ნავთობი	1 ტონა	21
გაზი	1000 მ ³	2
ნახშირი	1 ტონა	1
ტორფი და საპროპელები	1 ტონა	0.7
შავი ლითონები : ა) რკინა ; ბ) მანგანუმი .	1 ტონა /1%- იანი შემცველობით	0.008 0.12
ლითონები : ფერადი ლითონები : ა) სპილენძი ; ბ) ტყვია ; გ) თუთია ; დ) ანთიმონიტი ; ე) კადმიუმი ; ვ) ალუმინი ; ზ) სტრონციუმი და სხვა .	1 ტონა 1 ტონა 1 ტონა 1 ტონა /1%- იანი შემცველობით 1 ტონა 1 ტონა 1 ტონა	136 37 90 0.09 800 000 104 0.8
კეთილშობილი ლითონები :		

სასაქონლო ხარისხის მიხედვით, ქვემოთ მოყვანილი ცხრილის შესაბამისად:

ტყის მერქნის სახეობათა ჯგუფები (სახეობათა დასახელების ჩათვლით)	სანიხრე თანრიგი (მანძილი სარკინიგზო მაგისტრალამდე კმ - ში)	მოსაკრებლის ოდენობა ერთი მკვრივი კუბური მეტრისათვის ლარებში			
		სამასალე მერქანი უქერქოდ (დიამეტრი წვრილ თავში)			საშუალო მერქანი ქერქით
		მსხვილი 25 სმ და მეტი	საშუალო 13 სმ - დან 24 სმ - მდე	წვრილი 4 სმ - დან 13 სმ - დე	
1	2	3	4	5	6
I ჯგუფი უთხოვარი , ბზა , ღვია , ძელქვა , კაკალი	1. 10-მდე 2. 10-დან 25- მდე 3. 25-დან 40- მდე 4. 40 და მეტი	102 90 78 66	90 81 72 63	81 72 63 54	15 12 9 6
II ჯგუფი მუხა , წაბლი , იფანი , თელა , თუთა , ნეკერჩხალი , ცაცხვი , პანტა , საღსადაჯი	1. 10-მდე 2. 10-დან 25- მდე 3. 25-დან 40- მდე 4. 40 და მეტი	60 52 44 36	52 46 40 34	46 40 34 20	10 8 6 4
III ჯგუფი წიფელი , რცხილა , ჯაგრცხილა , აკაკი , ჭადარი , უხრაჯი	1. 10-მდე 2. 10-დან 25- მდე 3. 25-დან 40- მდე 4. 40 და მეტი	47 40 32 25	40 34 29 23	34 29 23 18	7 6 4 3
IV ჯგუფი ფიჭვი , ნაძვი , სოჭი , კეღარი , კვიპაროზი , კრიპტომერია , ტუია	1. 10-მდე 2. 10-დან 25- მდე 3. 25-დან 40- მდე 4. 40 და მეტი	22 18 14 10	18 15 12 9	15 12 9 6	5 4 3 2
V ჯგუფი ტყის დანარჩენი მერქნიანი სახეობები	1. 10-მდე 2. 10-დან 25- მდე 3. 25-დან 40- მდე 4. 40 და მეტი	13 10 7 5	10 8 5 4	8 6 4 3	5 4 3 2

3. გარემოდან ამოღებული მცენარეთა არამერქნული რესურსები და მათი პროდუქტებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება ყოველ კილოგრამზე შემდეგი ცხრილის მიხედვით:

№	რესურსების დასახელება სახეობათა ჯგუფების მიხედვით	მოსაკრებლის ოდენობა (ლარი / კგ)
1	კაკალი	0.2
2	თხილი , წაბლი , წიფლის წიწიბო	0.1
3	კუნელი , ასკილი , მაყვალი , შინდი , მოცვი , ქაცვი , ფშატი	0.08
4	პანტა , მაჟალო	0.05
5	ტყემალი , ზღმარტლი , კვრინჩხი	0.07
6	ჯონჯოლი , ღანძილი	0.1
7	შქერის , დეკას , წყავის , ჭყორის , თრიმლის , თუთუბოს , ეკალიპტის , მოცვის , არყის ხის ნედლი ფოთლები	0.05
8	გვირილას , ქრისტესისხლას , შავბალახას , ფარსმანდუკის , კრაზანას , ვარდკაჰკაჰას , ორკილას , ხარიშუმლას , მათიტელას , თავშავას , მრავალძარღვას ნედლი მასა	0.5
9	ჯადვარის , დათვის კენკრას , სვიას (გირჩები) , ენდოს , მაღლის სატაცურის (მიწის ქონი) ნედლი მასა	0.7

10	სოჭის გირჩი	0.35
11	მუხის ქერქი	0.3
12	ზეზეულ ხეებზე შეჭრილი ნედლი ტოტები : ა) უთხოვრის ; ბ) სხვა დანარჩენი წიწვოვანი სახეობების .	0.3 0.2
13	საკვები სოკოები : ა) ნიყვი ; ბ) მანჭკვალა ; გ) არყა ; დ) დათვის სოკო ; ე) სხვა საკვები სოკოები .	0.3 0.05 0.04 0.1 0.07
14	(ამოღებულია)	

4. წყლის რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება:

ა) წყლის ობიექტების ჯგუფების მიხედვით, ქვემოთ მოყვანილი ცხრილის შესაბამისად:

წყლის ობიექტთა ჯგუფები (წყლის ობიექტთა სახეობების დასახელების ჩათვლით)	მოსაკრებლის ოდენობა ერთ კუბურ მეტრზე ლარებში
I ჯგუფი (კასპიის ზღვის აუზის მდინარეები, ტბები და სხვა წყალსატევები)	0.01
II ჯგუფი (შავი ზღვის აუზის მდინარეები, ტბები და სხვა წყალსატევები)	0.005
III ჯგუფი (შავი ზღვის წყალი)	0.003

ბ) თბოსადგურებისათვის და სარწყავი სისტემებისათვის მოსაკრებლის ოდენობა 1 მ3 წყალზე შეადგენს ამ მუხლის მე-4 პუნქტის “ა” ქვეპუნქტში შესაბამის წყლის ობიექტთა ჯგუფებისათვის განსაზღვრული მოსაკრებლის ოდენობის 1 პროცენტს;

გ) ჰიდროელექტროსადგურებისათვის მოსაკრებლის ოდენობა 1 მ3 წყალზე შეადგენს ამ მუხლის მე-4 პუნქტის “ა” ქვეპუნქტში შესაბამის წყლის ობიექტთა ჯგუფებისათვის განსაზღვრული მოსაკრებლის ოდენობის 0,01 პროცენტს;

დ) კომუნალური და სოფლის წყალსადენებისათვის მტკნარი (მიწისქვეშა და ზედაპირული) წყლის რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლის ოდენობა 1 მ3 წყალზე შეადგენს 0,01 თეთრს.

5. ცხოველთა სამყაროს რესურსებით (ობიექტებით) სარგებლობისათვის მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება ცხოველთა სამყაროს ობიექტების საქართველოში გავრცელებულ სახეობათა მიხედვით, ქვემოთ მოყვანილი ცხრილის შესაბამისად:

ცხოველთა სამყაროს ობიექტთა ჯგუფები (ცხოველთა სამყაროს ობიექტთა სახეობების დასახელებათა ჩათვლით)	მოსაკრებლის ოდენობა (ძუძუმწოვრებისა და ფრინველებისათვის სახეობის ერთ ინდივიდზე , თევზებისა და წყლის ცხოველებისათვის ერთ ტონაზე) ლარებში
I ჯგუფი (დათვი)	1000
II ჯგუფი (გარეული ღორი)	100
III ჯგუფი ა) შველი ; ბ) ირემი .	500 1300
IV ჯგუფი (მგელი)	100
V ჯგუფი ა) ტურა ; ბ) მელა ; გ) მაჩვი ; დ) კვერნა ; ე) ენოტისებური ძაღლი , ენოტი , ნუტრია ; ვ) ტყის კატა .	15 50 20 20 1 10
VI ჯგუფი (კურდღელი)	2
VII ჯგუფი ა) ჯიხვი ; ბ) არჩვი ; გ) კავკასიური შურთხი .	1500 600 220
VIII ჯგუფი (სხვა ძუძუმწოვრები)	2
IX ჯგუფი (ხოხობი)	15
X ჯგუფი ა) კაკაბი , გარეული ბატი ;	4 1

ბ) გარეული იხვი .	
XI ჯგუფი (სხვა ფრინველები)	1
XII ჯგუფი (ქაფშია)	25
XIII ჯგუფი	10
ა) ქარსალა ;	15
ბ) მერლანგი ;	40
გ) ხონთქარა ;	40
დ) ქაშაყი , პელამი , სამარიდა , სარდანი ;	30
ე) ლუფარი ;	20
ვ) სკუმბრია , სარდინი , სტავრიდა ;	50
ზ) ფარგა .	
XIV ჯგუფი	120
ა) კეფალი , წვერა , ციმორი , მურწა ;	90
ბ) შამაია ;	60
გ) ლოქო .	
XV ჯგუფი	40
ა) თეთრი ამური , სქელშუბლა ;	50
ბ) ტობი .	
XVI ჯგუფი	40
ა) კობრი ;	70
ბ) ჭერები ;	30
გ) კაპარჭინა ;	10
დ) ნაფოტა ;	10
ე) ქარიყლაპია .	
XVII ჯგუფი (სიგა , პელიადი , ჭაფალა)	15
XVIII ჯგუფი (კატრანი)	80
XIX ჯგუფი	200
ა) მდინარის კალმახი , ტბის კალმახი ;	525
ბ) ორაგულისებრნი .	
XX ჯგუფი (ზუთხისებრნი)	3000
XXI ჯგუფი	6
ა) რაპანი ;	8
ბ) მიდია .	
XXII ჯგუფი	50
ა) ხრამული ;	5
ბ) ქაშაყი ;	5
გ) ქარცხანა (კარასი) ;	5
დ) ღორჯო ;	50
ე) ჭანარი ;	15
ვ) მცირე ვიშა ;	40
ზ) კამბალა , კალკანი .	
XXIII ჯგუფი (გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი სხვა გარეული ცხოველები)	3000

6. გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე მოსაკრებლის ოდენობა სეზონზე შეადგენს 10 ლარს.

საქართველოს 2005 წლის 2 ივნისის კანონი №1504 - სსმ I, №29, 21.06.2005 წ., მუხ.182

საქართველოს 2005 წლის 23 ივნისის კანონი №1757 - სსმ I, №36, 11.07.2005 წ., მუხ.234

მუხლი 6. მოსაკრებლის გადახდის და ბიუჯეტში ჩარიცხვის წესი

1. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელი გადაიხდება საანგარიშოს მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე, გარდა შემდეგი ბუნებრივი რესურსებისა:

ა) ტყის ფონდის ზეზეული ხეების მერქნული რესურსებით, მცენარეთა არამერქნული რესურსებით და მათი პროდუქტებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელი გადაიხდება არა უგვიანეს ტყიდან მათი ტრანსპორტირებისა;

ბ) სოფლის მეურნეობაში გამოყენებული წყლის რესურსების მოსაკრებელი გადაიხდება შესაბამისი წლის 1 დეკემბრამდე;

გ) გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობისათვის მოსაკრებელი გადაიხდება წინასწარ, ლიცენზიის მიღებამდე, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ განსაზღვრული წესით;

დ) მინერალურ წყლებზე ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელი გადაიხდება წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის მიღებიდან არა უგვიანეს ყოველი კვარტლის მომდევნო თვის 15 რიცხვისა ამ პერიოდის განმავლობაში ლიცენზიით განსაზღვრული წლიური ოდენობის მიხედვით თანაბარ ნაწილებად;

ე) თევზის რესურსებით (ოზიექტებით) სარგებლობისათვის მოსაკრებელი გადაიხდება წინასწარ, ლიცენზიის მიღებამდე გაცხადებული ოდენობის შესაბამისად;

ვ) ნახშირორჟანგზე (გაზი CO₂) ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელი გადაიხდება წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის მიღებიდან არა უგვიანეს საანგარიშო პერიოდის მომდევნო თვის 15 რიცხვისა, ამ პერიოდის განმავლობაში ლიცენზიით განსაზღვრული ყოველდღიური ლიმიტის ოდენობით.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „ბ“ და „დ“ ქვეპუნქტებით დადგენილ ვადებში მოსაკრებლის გადამხდელი თავისი ადგილსამყოფლის მიხედვით საგადასახადო ორგანოს წარუდგენს მოსაკრებლის გაანგარიშებებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ დადგენილი ფორმით.

მუხლი 7. შედეგათები

1. მოსაკრებლებისაგან თავისუფლდება მეტროპოლიტენის, წყალმომარაგების, საკანალიზაციო სისტემების, ინფრასტრუქტურული და საყოფაცხოვრებო დანიშნულების მიწისქვეშა ნაგებობათა მშენებლობისას მოპოვებული სასარგებლო წიაღისეულის მოცულობა (რაოდენობა).

2. მოსაკრებელი უმცირდებათ 70 %-ით:

ა) იმ ბუნებათმოსარგებლეებს, რომლებიც ეწევიან ბუნებრივი რესურსების მოპოვებასთან დაკავშირებულ სამეცნიერო და კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობას;

ბ) აღდგენილი (კვლავწარმოებული) რესურსების მოცულობის (რაოდენობის) ფარგლებში იმ ბუნებათმოსარგებლეებს, რომლებიც საკუთარი სახსრებით ახორციელებენ ბუნებრივი რესურსების აღდგენა-კვლავწარმოებას.

მუხლი 8. განსაკუთრებული შემთხვევები

1. საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობებით სარგებლობის მოსაკრებელი გადაიხდება მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში: პათოლოგიური დაავადებების შედეგად გამხმარი, დიდთოვლიანობისა და ქარისაგან მოთხრილი ხეების რეალიზაციისა და მაგისტრალური გზების, ელექტროგადამცემი ხაზების, მილსადენების, ჰიდროტექნიკურ ნაგებობათა მშენებლობისას ჩატარებული ხეების ჭრების დროს. ასევე ამ სახეობებით სარგებლობის მოსაკრებელი გამოიყენება უკანონო ჭრების შედეგად მიყენებული ზიანის (ზარალის) დაანგარიშებისათვის.

2. ბუნებრივი რესურსებით, მათ შორის, „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობებით სარგებლობის მოსაკრებელი გამოიყენება რესურსების უკანონო მოპოვების შედეგად მიყენებული ზიანის (ზარალის) დაანგარიშებისათვის.

მუხლი 9. მოსაკრებლის გადახდის ადმინისტრირება

1. ამ კანონით განსაზღვრული მოსაკრებლების გადახდის ადმინისტრირება ევალებათ საგადასახადო ორგანოებს, გარდა ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაცემამდე წინასწარ გადასახდელი მოსაკრებლისა, რომლის ადმინისტრირებას ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო.

2. საგადასახადო ორგანოები ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებლის ადმინისტრირებას ახორციელებენ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის IV-V კარებით დადგენილი წესით.

მუხლი 10. პასუხისმგებლობა

ამ კანონის დარღვევისათვის მოსაკრებლის გადამხდელს დაეკისრება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის VII კარით განსაზღვრული სანქციები და სხვა პასუხისმგებლობა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 11. კანონის ამოქმედება

ეს კანონი ამოქმედდეს 2005 წლის 1 იანვრიდან.

საქართველოს პრეზიდენტი მ. სააკაშვილი

თბილისი,

2004 წლის 29 დეკემბერი.

№ 946-რს

შეტანილი ცვლილებები:

1. საქართველოს 2005 წლის 2 ივნისის კანონი №1504 - სსმ I, №29, 21.06.2005 წ., მუხ.182

2. საქართველოს 2005 წლის 23 ივნისის კანონი №1757 - სსმ I, №36, 11.07.2005 წ., მუხ.234

